

KATEDRA IRODALOMVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH MÓNIKA, 93011 TOPOLNÍKY, CHLADNÁ 84, katedra.irodalom@gmail.com

I. KATEGÓRIA – A 2. FORDULÓ MEGOLDÁSAI

I. FELADAT: ELKÓBOROLT ÁLLÍTÁSOK

A) Peter megszökött nagyapjától, hogy megkeresse hű barátját, Paxot. A róka pici kora óta emberek között élt, vadászni sem tanult meg. Az erdő számtalan veszélyt rejt a rókának, Peter aggódik miatta. Az alábbi elgondolkodtató állítások elkeveredtek a gazdáiktól. A ti feladatotok az állításokat összekötni a megfelelő személlyel! A megoldást szám-betű kombinációval adjátok meg!

ÁLLÍTÁSOK	SZEMÉLY
1. „Nincsenek többé egyéniségek, csak alkatrészek a nagy gépezetben.”	a) Borzas
2. „Semmi sincs rendben a világon!”	b) Vola
3. „Szeretett hazám fizet egy kevéske fájdalomdíjat havonta.”	c) Peter
4. „Mert mi van, ha ő is olyan, mint az apja.”	d) Vola
5. „Sokat elárul egy katonáról a zsák tartalma.”	e) Peter
6. „Az emberek miatt nincs többé családunk.”	f) Vola
7. „Pontosan ott vagyok, ahol lennem kell.”	g) Vola
8. „Emlékezz a veszélyre!”	h) Deres
9. „Akkor nem volt neki muszáj semmi!”	i) Cingár
10. „Egy magányos hím megint packázni akar velem.”	j) Vola

Megoldások:

1-b, 2-c, 3-d, 4-e, 5-f, 6-i, 7-g, 8-a, 9-j, 10-h

B) A regény szereplői sok megpróbáltatáson mentek keresztül, az embertelen háború beleszólt ember és állat életébe egyaránt. Magyarázzátok el, hogy mit is akartak hőseink kifejezni a táblázatban felsorolt tételmondatokkal!

1. „Nincsenek többé egyéniségek, csak alkatrészek a nagy gépezetben.”

Vola elmesélte Peternek, hogy miután a seregben részt vett a kiképzésen, teljesen elveszítette önmagát, nem tudta, ki is ő valójában, mit szeret valójában, s mit nem, miben hisz legelbűl, mi a helyes, és mi nem. A háború teljesen megváltoztatta. Minden katona/ember csak egy alkatrész a gépezetben, ami bármikor pótolható, mindenki csak egy eszköz arra, hogy az állam elérje a célját. De a háborúnak ára van, és erről senki sem beszél, a háború komoly nyomot hagy az emberekben, nem lesznek ugyanolyanok utána, és újra meg kell keresniük önmagukat. Ezért is költözött a nagyapja régi házába, hogy távol mindenkitől, újra megtalálja önmagát, és az legyen, aki volt.

2. „Semmi sincs rendben a világon!”

Mikor Peter a gyakorlás után bement Vola konyhájába, az asszony éppen valami sárga anyagot varrt, csend volt, és a lenyugvó nap aranyfénye olyan békés képet festett, mintha minden rendben volna a világon. De Peter már

tudta, hogy ez csak álszentség. Az gondolta, hogy igazából semmi sincs rendben a világon, háború van, a rókája egy újabb napot töltött egyedül, biztos éhes és fél, és talán fázik is. Dühös volt, neki a róka jelentette a világot, akit a háború miatt el kellett hagynia.

3. „Szeretett hazám fizet egy kevéske fájdalomdíjat havonta.”

Peter megkérdezte Volától, hogy ha nem dolgozik sehol, akkor miből vesz bármit is. Vola akkor válaszolta az említett mondatot, majd elmesélte, hogyan vesztette el a lábát, amikor kihajtották őket aknát szedni. Vola teljesen kiábrándult, csalódott a hazájában, mert miután elvesztette a lábát, kiderült, hogy igen csekély kárpótlást fog érte kapni, hazájának semmit sem jelentett az ő áldozata, ő csak egy volt a sok katona közül, pedig neki azóta sok mindenről le kellett mondania, s minden nap arra gondol, hogy bárcsak visszakaphatná a lábát.

4. „Mert mi van, ha ő is olyan, mint az apja.”

Peter Paxra gondolt, hogy egy újabb napot töltött egyedül a vadonban, éhes, fél és talán fázik is. Az ő lába megsérült, nem tudott haladni, tehetetlen volt, s tehetetlenségében dühös. Nem akart dühös lenni, nem akart olyanná válni, mint az apja. Apja jutott eszébe, akiben anyja halála után mindig düh lakozott, haragudott a világra, dühé bármikor kitörhetett, s azok synylették meg, akik éppen ott voltak, nagyon sokszor Peter. Aztán jött a bocsánatkérés, de ez már semmit sem segített. Mikor apja először megemlítette neki, hogy Paxot szabadon kellene engedniük, Peter tiltakozott, de apját elöntötte a düh, és ökle Peter arca előtt állt meg, de ekkor már Peter is felemelte két öklét. Megijesztette őt az apja iránt érzett dühé, nem akart olyanná válni. Eszébe jutott nagyapja mondata is, hogy az alma nem esik messze a fájától. Peter félt, megijesztették őt saját reakciói, félt, hogy ő is olyan lesz, mint az apja.

5. „Sokat elárul egy katonáról a zsák tartalma.”

Mikor Peter visszament Volához, és arra kérte, hogy segítsen neki – gipszelje be a lábát, tanítsa meg hogyan erősödjön meg karból, és hogyan járjon egy lábon –, akkor Vola a segítséget három feltételhez kötötte. Az első az volt, hogy ne menjen oda senki. Írjon a nagyapjának, nyugtassa meg, de érje el, hogy ne menjen oda. A mondat a második feltétel elmondása után hangzott el Vola szájából. A feltétel az volt, hogy Peter elárulja neki, hogy miért hordja magával a karkötőt, miért éppen ezt. Mikor Peter megkérdezte, hogy miért szeretné ezt tudni, Vola azt mondta neki, hogy azért, mert érdekli a fiú, és sokat elárul egy katonáról a zsákja tartalma. Vola szerint egy emberről sok mindent elárulnak azok a dolgok, amik számára fontosak.

6. „Az emberek miatt nincs többé családunk.”

Borzas elmesélte, hogyan haltak meg a szülei egy téli napon, mikor a tanyán élelmet akartak szerezni, hogy a kis rókákat táplálni tudják. Borzas édesanyja, Borzas és egy kisebb húga a tanyára merészkedtek, de édesanyjuk egy csapdába lépett. Megtiltotta nekik, hogy közelebb menjenek, ekkor érkezett oda az édesapjuk, aki édesanyjuk segítségére sietett, de ekkor megjelent egy ember husággal és a 2 róka szeme látára ölte meg őket. A kisorókák nem tudták otthagyni szüleik tetemét, csak másnap indultak el onnan, de havazni kezdett, a hó minden szagot eltemetett, nem találtak haza, néhány fenyőgally alatt leltek menedéket, de reggelre Borzas kishúga is megfagyott. A történetet Cingár hallgatni is alig bírta, de Borzas kényszerítette rá. A történet elmesélése után kérdezte meg Borzas Cingárt, hogy miért nincsen családjuk. Cingár Paxhoz fordult, és azt válaszolta, hogy az emberek miatt nincs többé családjuk.

7. „Pontosan ott vagyok, ahol lennem kell.”

Miután Vola és Peter megegyeztek a három feltételben, Vola adott Peternek enni. Miközben Vola a szendvicseket készítette, Peter az asztalnál ült, és szétnézett a házban. Rendes otthonnak tűnt, de Peter szerint mégis mintha valami hiányzott volna. Majd hirtelen rájött, hogy nincs áram. Peter elgondolkodott rajta, mennyi mindenről kellene lemondania, ha nem lenne náluk áram. Vola azt mondta, hogy mindene megvan, amire szüksége van, sőt még több minden is. Például nyugalom. Peter azt hitte, ezt arra érti, hogy az egész tanyán csend van, de Vola nem erre értette. Volának a nyugalom azt jelentette, hogy pontosan ott van, ahol lennie kell, és azt teszi, amit kell. Szerinte ez az igazi nyugalom, ha az ember azt csinálja, amit akar, ami számára hasznos, és nincs rákényszerítve semmi. Nem függ másoktól, nem irányítják őt kényük-kedvük szerint.

8. „Emlékezz a veszélyre!”

Borzas mondta Cingárnak, mikor játszani hívta Paxot, és szájából előkerült Pax műanyag katonafigurája. Borzas közéjük ugrott, és arrébb lökte a figurát. Óvni próbálta öccsét a veszélytől, amit az emberek jelentenek, azt akarta, hogy emlékezzen vissza arra, hogy mi történt a családjukkal, hogyan végeztek az emberek a szüleikkel.

9. „Akkor nem volt neki muszáj semmi!”

A mondat Vola szájából hangzott el, miután megvizsgálta Peter lábát és a hátizsákja tartalmából ítélve rájött, hogy Peter elszökhett otthonról. Peter azt füllentette, hogy csak kirándulni akart, de Vola ezt nem hitte el, végül Peter elmondta neki, hogy haza akart szökni, mert a háború miatt az apjának be kellett vonulnia, őt pedig a nagypapjához vitte. Vola megkérdezte, hogy hány éves az apja. Peter válasza 36 volt. Erre Vola azt felelte, hogy akkor nem volt neki muszáj a háborúba menni, ő maga döntött úgy, hogy megy.

10. „Egy magányos hím megint packázni akar velem.”

Deres mondta, mikor visszaértek Paxszal a mezőre. A mezőre érve Deres hím róka szagot érzett. Azon a területen Deres volt a domináns róka, de öregedett, és a fiatalabb rókák próbálták újra és újra megszerezni a területét. Elmondta Paxnak, hogy a hímnek az ő területére fáj a foga, és Borzasnak produkálja magát, aki ezen a télen már biztosan választ magának párt. A réten 4 rókát láttak, Borzas és Cingár egymás mellett volt, és a sziklaparkány felé néztek, ahol Deres párja és egy hím róka nézett egymással farkasszemet. A hím nyakán égnek állt a szőr, és bal füle meg volt sebezve. Deres vakantott egyet, hogy hírt adjon magáról, akkor a másik hím levetette magát a sziklaparkányról és meghátrálva nekiiramodott a mezőnek.

II. FELADAT: KÉPFELISMERÉS

Peter szeme előtt csak egy cél lebeg: megtalálni Paxot, s vele együtt hazamenni. De az út nem egyszerű, számos veszélyt rejt egy magányos kislfiúnak.

A) Mit ábrázolnak a képek, s milyen szerepet töltenek be a regényben?

Kép	Mit ábrázol?	Hogyan van jelen a regényben?
1. 	fűzfakéreg	Vola megvizsgálta Peter lábát, és mielőtt újtára engedte volna, hogy az autószerelő-műhelyből hívja fel a nagypapját, előtte a lábát rögzíteni akarta, és akart neki adni fájdalomcsillapítót, amit gyerek is kaphat. Vitt neki almabort, amibe egy adag fűzfakéreg volt. Fűzfakéreg, vagyis szalicilsav, a vadon Aszpirinja. Peter letette a poharat, nem akarta meginni, amit ez a boszorkány kotyvasztott neki. Majd mikor visszatért Volához segítséget kérni, mikor megkérte, hogy tanítsa őt, azt mondta, cserébe mindent megtesz, amit csak Vola kér, és hogy szavait alátámassza, kiitta az almabort egy hajtásra.
2. 	gipsz	Vola begipszelte Peter lábát, miután Peter visszament hozzá, hogy arra kérje, segítsen neki, és tanítsa meg őt mankóval egy lábon járni. Vola egy zsák gipszet vett elő a mosogató alól, belerázott belőle egy keveset egy vödörbe, majd vizet tett hozzá. Peter lábára egy sárga foltokból álló ruhaujjat húzott, ami Vola ágytakarójából készült. A takaró egy másik darabját csíkokra szaggatta, majd a darabokat a gipszbe áztatta. Ezután a csíkokat végigtekerte Peter lábfejen és bokáján, a sípcsontja közepéig, és kívülről is gipsszel vont be az elkészült csizmát.
3. 	árnika	Vola hozott Peternek almabort fűzfakéreggel, hogy csillapítsa fájdalmát, majd a lábára dunsztkötést tett, a kötés alá zöldellő masszát rakott, ami tartalmazott arnikát a vérálfutás ellen, és nadálytövet a törött csontra. A kötés jólesően simult a lába forró, feszülő bőrére. Majd Vola egy kendőt vett le az övéről és bebugyolálta vele Peter lábát, aztán egy másikkal rögzítette.

<p>4.</p> 	<p>falecek</p>	<p>Ezekből csinált Vola Peternek mankót, hogy el tudjon menni tőle. A falecek közül előhúzott néhány keskeny, hosszú darabot, és kettesével egyforma hosszúra igazította, majd a fűrészbakon elvágta őket, ezután két pár rövid fadarabbal rögzítette a harántléceket, és felcsavarozta a kapaszkodókat. Peterhez próbálta a mankót, majd lefűrészelt az aljából.</p> <p>Aztán egy ócska autógumit gurított elő és észrevette, hogy eltűnt a kése a munkapadról, Peter visszaadta neki, és bevallotta, hogy azért vette el, mert félt, hogy a nő megöli. Vola ingerült lett ugyan, de folytatta tovább a mankó készítését. A gumiból négy egyforma csíkot metszett ki, és betekerte vele a mankó tetejét és a fogantyúkat, ezután madzaggal rögzítette, és Peter felé nyújtotta.</p>
<p>5.</p> 	<p>fekete nadálytő</p>	<p>Mikor Vola Peter lábára dunsztkötést tett, a kötés alá zöldes masszát rakott, amiben volt árnyika a véraláfutás ellen, és nadálytő a törött csont ápolására.</p>

B) Az 5 kép szorosan összefügg – vajon mi a közös bennük?

Vola ezekkel a dolgokkal kezelte Peter lábát. Először a fájdalom ellen almabort adott neki, melyben fűzfakéreg volt, ami a vadon Aszpirinje. Majd lábára dunsztkötést tett, alá zöld masszát rakott, amiben árnyika volt a véraláfutás ellen, és nadálytő a törött csontra. Ezt követően falecekből mankót készített neki. Miután Peter újra visszatért Volához, hogy megkérje, segítsen neki, és tanítsa, akkor Vola Peter lábát be is gipszelte.

III. FELADAT: CSELEKMÉNYSOR

Peter keresi Paxot, a róka várja kis gazdáját. A kisleány lesérül, Vola segítségére szorul. Pax megismeri a vadon élet nehézségeit, az éhezést, a félelmet, a bizonytalanságot.

Mi a jelenetek helyes sorrendje? Írjátok a megfelelő számokat a négyzetekbe!

1. Cingár kajla örömtáncba fogott.
2. Vola a karosszékekben ült, és valami sárga anyagot varrt.
3. Vola elmeséli, hogy a múltját most éppen a madárijesztő viseli.
4. Borzas felidéli szülei halálát.
5. Cingár fürjtojást visz Paxnak.
6. Péter bokája kifordult.
7. Megismerjük Francois Villont.
8. Peter fölött egy nő állt, baseball-labdát dobálva.
9. Peter lábfeje lila és dagadt volt, akár egy padlizsán.
10. Péter megkéri Volát, hogy gipszelje be a lábát.

8	6	9	1	10	4	3	7	5	2
---	---	---	---	----	---	---	---	---	---

De a sorrend az első két szám felcserélésével is helyes, mivel Peter bokája már a 6. fejezetben kifordult, ott botlott meg az ágakban, reccsent a csont és olyan iramban dagadt a lába, hogy nem tudott már járni. A 8. fejezetben csupán kimondta ezt mondatot Volának, mikor a nő megkérdezte, hogy mi van a lábával, de maga az eset korábban történt.

6	8	9	1	10	4	3	7	5	2
---	---	---	---	----	---	---	---	---	---